

Matouš 5,9. Drážďany 10.11.24

*Blahoslavení tvůrcové pokoje,
neboť oni budou nazváni syny Božími*

Milí přátelé, u málokterého slova zůstává tolik ztraceno v překladu jako u slova „pokoj“. A to navíc díky mé jazykové nevybavenosti posloucháte v překladu i moje kázání:-)

Kdo tedy budou nazváni syny Božími? Lidé mírní? Lidé, kteří volají „chci mír“? Ti, kdo hledají, jak předejit konfliktům, z nichž pramení násilí a války? Nebo ti, kdo se snaží zabránit dalšímu stupňování tyranie a nelidskosti, jako např. Dietrich Bonhoeffer, který se aktivně účastnil pokusu odstranit vůdce nacistické Říše? V dobách mého mládí, počátkem 80. let jsme podepisovali petice proti rozmístění raket středního doletu na území Československa. A zlobili jsme se na západoněmecké mírové hnutí „Lieber rot als tot“, že nedokáže odhalit lživou mírovou propagandu sovětských imperialistů. Kdo byl tehdy tvůrcem pokoje?

Můžeme se o tom dohadovat a brát si poučení. Třeba když se dnes snažíme rozpoznat, kudy by mohla vést cesta k míru pro násilím okupovanou Ukrajinu. Každopádně, slovo „mír“ dokáže vyvolávat napětí a konflikty.

Zkusím na to dnes jít od konce: od onoho zaslíbeného finále našeho blahoslavenství. Říká se tu o oněch činitelích pokoje: „nazváni budou syny Božími.“ V moderních překladech čteme občas „dětmi Božími“, ale já bych trval na tom synovství. Ono tady totiž nejde o pohlaví, ani o gender. „Být nazván synem“ – to je v bibli především úkol. Poslání. Role.

A zhostit se jich, či ujmout může kdekdo, bez ohledu na pohlaví. V biblických příbězích nejednou daleko lépe než muži obstály ženy. Vzpomeňte třeba na Abigajil: Přivedla k rozumu Davida planoucího pomstou, a tak nastolila pokoj. Nebo soudkyně Debora, která vedla izraelské řady do boje proti agresivním okupantům a jejíž vítězství znamenalo 40 let pokoje – ŠALOMU. „Blahoslavení, kdo takto zápasí o pokoj a nasazují přitom vlastní kůži. Budou nazváni/nazvány pravými agenty a agentkami Boží věci,“ takhle bych ty zápasy vyložil.

Příčemž jejich i naše zápasy jsou jednou vyloženě mírotvorné – jako když praotec Izák velkoryse nejde do konfliktu s těmi, kdo mu zaspávají studny, zdroje života. Jindy mají (ty zápasy) podobu ochoty nasadit kůži v nerovné bitce, jako v případě zmíněné Debory. A zas jindy jsou kritikou povrchního chlácholení, že je všechno v pohodě – jako když Jeremiáš vmetl do tváře judskému establishmentu „říkáte POKOJ, ale žádný pokoj se neděje!“ A i samotného Syna jednorozeného (tedy onoho jedinečného Agenty, o němž to ohlásili ze samotných nebes) slyšíme, jak vyučuje „*milujte nepřátele, nastavujte druhou tvář, dobře čiňte těm, kdo vás pronásledují.*“ Ale jindy ho vidíme, jak vnáší nepokoj, ostře se hádá s všelijakými demagogy a populisty, nebo důtkami vypráská ty, kdo v chrámu kupčí s Božími věcmi.

„**Budou nazváni,**“ ohlašuje slavnostně Ježíš. Je to tedy záležitost budoucnosti – a ta je otevřená. Usilování tvůrců, činitelů, aktivistů i tichých svědků pokoje je usilování s otevřeným koncem. V tom je jeho riskantnost. Nejistota. Mj. i proto, že není možné jen opakovat minulé recepty. O pokoj se totiž pracuje a usiluje uprostřed dějin, a ty se prostě neopakují, naopak, dokážou být pěkně zákeřné. Zejména vůči těm, kdo si myslí, že už ví, jak na to. Tak jako když se Chamberlain vrátil v září 1938 z Mnichova a jásajícím davům zvěstoval (to, co si podle všeho sám myslel): „Přivezl jsem vám mír!“ Co přivezl, ukázala budoucnost v docela krátké době.

Koho tedy nazvat pravým tvůrcem pokoje, máme a smíme nechat na budoucnosti. Nejlépe na té Boží. Na tom, koho takto nazve ten, jemuž Ježíš sloužil do roztrhání těla a do jehož rukou nakonec on sám, jako jedinečný Agent Boží věci, vložil svůj zápas.

Mezitím, uprostřed naší časnosti, se učme **rozlišovat.**

Čeština má tu výhodu, že rozlišuje slovo **MÍR** a slovo **POKOJ**. Mimochodem, „mír“ je výraz typicky slovanský. Původně znamenal „shromáždění obyvatel naší obce“. „Náš mír“, to je také „náš svět“ (v ruštině to takhle platí dodnes). Bohužel to vůbec nemusí znamenat mír pro slabší a ohrožené sousedy „našeho *miru*, našeho světa“. Jak snadno se takový mír zvrhne v rozšiřování vlastního světa, vlastního „lebensraumu“, o tom mohou sousedé ruského světa dlouze a bolestně vyprávět.

V této souvislosti se s vámi chci podělit o svědectví Katrin Göring-Eckhardt, které pronesla na ekumenickém setkání v květnu 2023 v Praze: „*Ti, kdo dnes volají po bezpodmínečném příměří a okamžitém ukončení veškeré vojenské podpory Ukrajině, ve skutečnosti zítra budou volat po jejím podřízení. Nejedná se o pacifismus mírumilovný, ale o pacifismus, který odměňuje agresora. Není nenásilný, protože otevřeně umožňuje pokračování násilí, porušování lidských práv a ničení svěbytné kultury.*“ Naštěstí máme v češtině i slovo POKOJ. To je odvozeno původně od slovesa „kojit“ – a tak „upokojit“ (překladatelce Hildegardt se omlouvám za tu hru se slovy).

V dnešních bohoslužbách nás spolu s Ježíšovým blahoslavenstvím takto kojí a upokojuje prorocká vize Micheášova – o protivnících Božího lidu, protivnících pokoje, kteří přijdou na Sijon a nakonec překují své zbraně v užitečné zemědělské nářadí. Je to vize Božího finále. Božímu lidu, zbídačenému po dobytí Jeruzaléma – lidu odvlékanému do zajetí – tady prorok otevírá výhled úplně protikladný jeho momentální situaci. Není to jen sen. Je to perspektiva, kterou víře otevírá Hospodin. Slib a výhled, který brání před zoufalstvím, pomstyctivostí i před cynismem. Umožňuje orientovat se v dějinách a jejich zákeřnostech. Třeba i navzdor tomu, že zrovna vítězí násilníci, kteří vsadili na nelidskost a otevřeně se rouhají Božím záměrům.

K té vizi ŠALOMU – pokoje na hoře Hospodinově – patří i respekt k **Tóře**. K Hospodinovu vyučování. Respekt k oné

směrovce, která ukazuje ke svobodě, k respektování lidské důstojnosti druhých. Hospodinova Tóra dává příležitost k tomu, začít včerejšího protivníka či příslušníka nepřátelského národa vidět jako bližního. Z tohoto respektu se pak rodí i ono rozhodnutí překovat meče a kopí na mírumilovné zemědělské nářadí. Pokoj – ŠALOM, to je tedy proces, kdy se učíme tomuto vzájemnému respektu – smíření – odpuštění, které ústí do rozhodnutí odložit zbraně – protože už nemusíme rozšiřovat ani hájit svůj „mir“ – svůj vlastní svět, svůj lebensraum – na úkor druhých.

Ježíš dobře ví, že sledovat vizi ŠALOMU znamená nasadit vlastní pohodlí, vlastní kůži. Přesto, nebo spíš právě proto volá a ujišťuje: **Blahoslavení!** Blahoslavení ti – kdo se touto vizí nechávají kojit – inspirovat. Kdo se podle ní orientují. Kdo nehledají krátkodobé pohodlí a momentální politické body. Kdo hledají prostor pro důstojnost druhých, pro obnovu spravedlivého uspořádání, pro odpovědnost za spáchané zločiny, pro život v takovém míru, kde vládne právo, nikoli diktát silnějších. Když to Ježíš říká – tak proto aby nás ujistil – stojí za to, stávat se agenty a agentkami této vize. A nebojte, já vám už prošlapal cestu – a jednou vás přivítám v cíli, na hoře pokoje. Amen.

Matouš 5,9. Dráždány 10.11.24

Žalm (introit?): Žalm 85,9-14

Čtení: Micheáš 4,1-7

Text (evangelium): Matouš 5,9

(poslání: Matouš 10,12-13.16)

Přímluvná modlitba

Víš, kolik nepokoje a úzkosti je v našich srdcích. A kolik nepokoje se valí tímto světem. Vysvobozuj naše srdce z úzkosti, nenávisti, pohrdání lidmi jiných názorů. Ved' k otevřenosti, k dialogu, k velkorysosti, vzájemnému pochopení. Ať se my sami, naše rodiny, naše sbory a církve stávají místem, kde mnozí čerpají z darů tvého pokoje. Dávej moudrost i odvahu tvým pokojem sloužit lidem okolo. *Pane smiluj se, Kyrie eleison*

Otevíráš vizi pokoje, a inspiruješ, abychom o něj zápasili. Prosíme za obnovení lidskosti, svobody a respektu k právu všude, kde se válčí. Prosíme za místa, kde lidé umírají, trpí, utíkají před bombardováním, kde hájí druhé proti násilí agresorů. Ty sám dávej vzrůst naději – dávej šanci pokoji – obnovuj víru, že násilí cyniků a agresorů nemá v tvém světě poslední slovo. *Pane smiluj se, Kyrie eleison*